

אמבליופיה

כל השאלות והתשובות

MIRAFLEX

מסגרות טיפוליות מגיל 6 חודשים ואילך
הנדרשות ע"י רופאי עיניים - ילדים באירופה וארה"ב

- עשויות מפלסטיק טרמי גמיש
- פטנט יחודי למירפלקס
- מסגרת ללא חיבורים, קלה, נוחה, בטוחה, נאחזת ע"י שרוך
- במגוון מודלים וצבעים

אידיאל אופטיק: 03-9026465 || איגור רוגינסקי - נייד: 052-6575707
אימייל: roginsky-i@hotmail.com

- היעוץ המדעי ניתן על ידי דר' עידי מצר, ראש החוג הישראלי לרפואת עיניים בילדים ופזילה
- המידע באדיבות האגודה האמריקאית לרפואת ילדים ופזילה

תמיד הכי טוב לטפל מוקדם ככל האפשר.
ניתן לטפל אם צריך במשקפים או עדשות
מגע כבר מגיל שבוע. רופאי העיניים יתחילו
בדרך כלל באופן מיידי טיפול על מנת
להפחית את הסיכוי להתפתחות אמבליופיה

מהי אמבליופיה?

האם משקפים יעזרו לילד עם אמבליופיה לראות יותר טוב?

אולי, אבל לפעמים הם לא יתקנו את הראייה בצורה מלאה ל-6/6. מח עם אמבליופיה רגיל לראות תמונה מטושטשת והוא לא יכול לפענח את התמונה הברורה שהמשקפים יוצרים. אולם, עם הזמן המח ילמד מחדש איך לראות והראיה תוכל להשתפר. מסיבה זו מטפלים בעין הרגילה (עם רטייה או טיפות עיניים) כדי לחזק את העין האמבליופית (החלשה).

מה ניתן לעשות אם לילד שלי יש רוחק ראייה גבוה במידה שווה ו/או אסטיגמזיה והוא מאובחן עם אמבליופיה דו צדדית?

בדרך כלל מטפלים באמבליופיה דו צדדית מוקדם ככל האפשר, עם משקפים או עם עדשות מגע עם מעקב ארוך טווח. אם יש אמבליופיה אסימטרית (עין אחת רואה יותר טוב מהעין השנייה), ניתן לסגור עם רטייה או לטפל בעין הטובה עם טיפות עיניים.

מתי צריך לטפל באמבליופיה?

תמיד הכי טוב לטפל מוקדם ככל האפשר. בילדים עם הפרעות תשבורת (קוצר ראייה, רחוק ראייה או אסטיגמזיה) ניתן לטפל עם צריך במשקפים או עדשות מגע כבר מגיל שבוע. ילדים עם ירודים או סיבות אחרות הגורמות לאמבליופיה יקבלו בדרך כלל טיפול באופן מיידי על מנת להפחית את הסיכוי להתפתחות אמבליופיה.

תמונה 2: כיסוי העין ברטייה

באיזה גיל מאוחר מדי לטפל באמבליופיה?

מחקר של המכון הלאומי לבריאות של ארה"ב (NIH) מצא לאחרונה שניתן לקבל שיפור כלשהו גם אם מתחילים בטיפול בבני נוער צעירים (עד כולל גיל 14 שנים). ברם, הצלחת הטיפול טובה יותר אם מתחילים בגיל צעיר יותר.

כיצד אוכל לקבל טיפול באמבליופיה מוקדם ככל האפשר?

יש סוגים של אמבליופיה שההורים יכולים לזהות בקלות, למשל אמבליופיה הקשורה לפזילה גדולה. סוגים אחרים של אמבליופיה למשל בגלל צורך במספר משקפים גבוה, עלולים לגרום לילד להתקרב מאד לחפצים או לכווץ את מפתח העפעפיים. למרות זאת יש סוגי אמבליופיה שהורים לא יוכלו לזהות בקלות ושרק בדיקת סקר של הראייה תחשוף אותם.

מה היא בדיקת סקר של הראייה?

מומלץ מאד לעבור בדיקת סקר של הראייה במהלך הילדות כדי לזהות מסיפק מוקדם אמבליופיה כדי לאפשר טיפול יעיל. רופאי ילדים בודקים את הרפלקס האדום על מנת למצוא ירודים מולדים. רופאי עיניים לילדים בודקים בתינוקות אם הם מתמקדים ועוקבים יפה ואם יש להם פזילה. בילדים קטנים ניתן לבדוק את הרפלקס האדום מהאישונים עם מכשיר שנקרא אופתלמוסקופ יסיר (על ידי מבחן על שם ברוקנר) או על ידי רפרקציה אוטומטית לזיהוי הפרעות תשבורת שעלולים לגרום לאמבליופיה. כאשר הילד מבוגר מספיק על מנת לשתף פעולה בזהוי צורות בשם או בהתאמתם לצורות דומות בכרטיס שהוא אוחז, בודקים את חדות הראיה בכל עין על ידי סגירה או הסתרה של העין שלא בודקים.

כיצד מטפלים באמבליופיה?

אחת מצורות הטיפול החשובות ביותר באמבליופיה היא לתקן את הפרעת התשבורת על ידי שימוש קבוע במשקפים ו/או עדשות מגע. טיפולים אחרים באמבליופיה הם לאפשר תמונה ברורה ככל שניתן (למשל על ידי ניתוח להוצאת ירוד), ולהכריח את הילד להשתמש בעין הלא דומיננטית (על ידי סגירה עם רטייה או טיפול עיניים המטושטשות אל העין שרואה טוב יותר).

מתי צריך לטפל עם רטייה באמבליופיה?

יש לסגור עין עם רטייה, רק אם רופא העיניים לילדים ממליץ. רופא עיניים צריך לבדוק באופן שגרתי איך הרטייה משפיעה על חדות הראיה של הילד. סגירה עם רטייה עובדת בדרך כלל טוב מאד עם מתחילים מוקדם מספיק ובמידה וההורים והילד ממלאים בקפדנות אחר הוראות הרופא עיניים. חשוב לכסות עם רטייה את העין השולטת לאפשר לעין החלשה להתחזק (תמונה 2).

האם קיימים סוגים שונים של רטיות?

הרטייה הקלאסית היא סוג של פלסטר שניתן להדביק על העור מסביב לעין (תמונה 3). הרטיות קיימות בגדלים שונים עבור ילדים צעירים ומבוגרים יותר. לילדים המרכיבים משקפים ניתן להדביק מדבקות שקופות למחצה על עדשת המשקפים או לכסות אותה ברטיית בד. לא מומלץ בדרך כלל להשתמש ברטייה של שוודים או ברטייה עם סרט גומי, כי קל להציץ מאחוריהן.

האם יש דרכים חוץ מרטייה לטיפול באמבליופיה?

לפעמים ניתן לטשטש או "להעניש" את העין הטובה על מנת לחזק את העין החלשה. ניתן לטשטש את הראייה בעין הטובה על ידי טיפות. זה מכריח את הילד להשתמש בעין החלשה. רופאי העיניים משתמשים בשיטת טיפול זו כאשר האמבליופיה לא מאד קשה או כאשר הילד לא יכול להשתמש ברטייה לפי ההמלצות מסיבות שונות. מחקרים הראו כי הטיפול בעין באמבליופיה קלה עד בינונית עם רטייה או טיפות עיניים יעיל באותה מידה. רופא העיניים לילדים יעזור לכם לבחור את שיטת הטיפול הכי מתאימה לילדכם.

האם טיפות עוזרות לכל הילדים האמבליופים?

טיפות העיניים לא עוזרות לטפל באמבליופיה בכל הילדים. הטיפות כגון אטרופין פחות עובדות אם העין החזקה קצרת רואה.

כמה שעות ביום מספיק לשים רטייה כשמטפלים באמבליופיה?

הטיפול העיקרי באמבליופיה הוא לסגור עם רטייה את העין הדומיננטית (הטובה), למשך חלק או כל שעות הערנות. למרות שבאופן מסורתי למדו שכלל שסוגרים יותר שעות, הטיפול יותר יעיל, מחקרים שנעשו לאחרונה מצביעים על כך שמשך סגירה קצר יותר יביא לתוצאות דומות בחולים עם אמבליופיה בינונית.

כמה זמן לוקח עד שהטיפול עם רטייה עובד?

למרות שכבר לאחר שבועות ניתן להתחיל לראות שיפור בראייה בעקבות סגירה, מגיעים לתוצאות אופטימליות רק לאחר חודשים רבים של טיפול. כאשר הראייה השתפרה עדיין צריך לסגור את העין הטובה לחלק מהיום או לשים טיפות עיניים אטרופין על מנת למנוע הדרדרות מחודשת בראייה. טיפול זה צריך להמשיך מספר חודשים עד שנים.

איזה פעילות לעשות בזמן שסוגרים עם רטייה?

לא חשוב במיוחד סוג הפעילות, לעומת החשיבות בצורך לשים את הרטייה למשך הזמן הדרוש. כל עוד הילד ער ומחזיק את העיניים פקוחות, מידע ראייתי יעבור עיבוד על ידי העין האמבליופית. מצד שני, הילד ישתף פעולה יותר אם יעסוק בפעילות שהוא רוצה כמו לצפות בתוכנית טלוויזיה או בוידאו שהוא אוהב. יש רופאים שמאמינים שפעילות לקרוב (קריאה, צביעה או משחקי מחשב בסמארטפונים או בטבלטים למשל) תביא לגירוי טוב יותר של המוח ותביא לשיפור מהירה או טוב יותר של הראייה.

האם לסגור את העין במהלך הלימודים?

במקרים רבים, שעות הלימודים הם זמן מצוין לסגור את העין, תוך ניצול דמות סמכותית לא הורית. סגירה עם רטייה במהלך השעות בבית הספר מלמד את הילדים בכיתה שיעור חשוב על קבלת הילד האחר ששונה מהם. ברוב המקרים הילד לא צריך לשנות את ההרגלים שלו, אך

תמונה 3: רטייה קלאסית

לפעמים יהיה צורך לבצע התאמה כמו לשבת בשורה ראשונה. אם החולה, המורה וילדי הכיתה יקבלו הדרכה מתאימה, לא יהיה מצב של סטיגמזיה חברתית. מצד שני, הורה או בן משפחה אחר יהיה יותר מחויב לדאוג שהילד סוגר את העין מאשר ניתן לדרוש במתאר של בית-ספר. ההורים צריכים להיות גמישים בבחירה מתי לסגור את העין.

מה קורה אם הילד שלי מסרב לשים רטייה?

ילדים רבים יתנגדו לשים רטייה בהתחלה. סגירה מוצלחת של העין יכולה לחייב התמדה והרבה עידוד מצד בני המשפחה, שכנים, מורים ועוד. ילדים לפעמים יתפרעו, אבל ילמדו בסופו של דבר לא להוריד את הרטייה. דרך אחרת לעזור היא לתת פרס לילד אם יישאר עם הרטייה למשך הזמן הנדרש.

האם ניתן לתקן אמבליופיה עם ניתוח?

במקרים של פזילה מנתחים את שרירי העיניים כדי לישר את העיניים. ניתוח בפני עצמו לא יעזור בדרך כלל או לא יעזור באופן מלא לטפל באמבליופיה. ניתוח יישר את העיניים ויאפשר להם לעבוד יחד כצוות. ילדים עם אמבליופיה מפזילה יזדקקו למעקב צמוד ולטיפול באמבליופיה, וטיפול זה נעשה בדרך כלל לפני שניתוח לתיקון פזילה בא בחשבון.

ילדים שנולדו עם ירודים יזדקקו לניתוח להוצאת הירודים. לאחר הניתוח, הילד יזדקק בדרך כלל לתיקון הראייה עם משקפים או עדשות מגע וסגירה עם רטייה.

מה מטרות הטיפול המתאימות באמבליופיה?

בכל סוגי האמבליופיה, המטרה היא להגיע לראייה האפשרית הכי טובה בכל עין. למרות שלא כל ילד יוכל להשתפר ולהגיע לראייה של 6/6, רוב הילדים ישיגו שיפור משמעותי בראייה. למרות שיש יוצאים מהכלל, הטיפול עם רטייה פחות יעיל בילדים מעל גיל 9 שנים.

מה קורה אם הטיפול באמבליופיה לא עוזר?

במקרים מסוימים, הטיפול באמבליופיה לא ישפר את הראייה באופן משמעותי. קשה להחליט להפסיק טיפול, אבל לפעמים זה עדיף לילד ולמשפחתו. ילדים עם אמבליופיה בעין אחת וראיה טובה בעין השנייה צריכים להשתמש במשקפי מגן או במשקפי ספורט כדי להגן על העין הטובה בפני פגיעה. כל עוד העין הטובה נשארת בריאה, ילדים אלה יתפקדו בחברה באופן רגיל לחלוטין.

תמונה 1: ראייה נורמלית מול ראייה מטושטשת כתוצאה מאמבליופיה